

TLÜ Haapsalu Kolledž
Läänemaa klassiõpetajate ainenõukogu

Läänemaa 3. klasside emakeeleolümpiaad

14.03.2017

KONTROLL-LEHED

NIMI

KOOL

PUNKTE

Haapsalu

TALUMEES TAMBET

Contra

Kuulamisülesanne

12 p	
------	--

1. Kuula juttu ning märgi ristiga õiged vastusevariandid.

1. Talumees Tambeti põldudel kasvas ...

X	vili
X	kartul
X	porgand

2. Tambet tegi heina ...

	hobusele
X	kitsedele
X	põtradele

3. Tambetil oli raske oma põllutööga toime tulla, sest ...

X	traktor oli vanem, kui tema ise.
	kütust ei olnud.
X	traktor ei läinud käima.

4. Tambet ei saanud traktorit laenata sellepärast, et ...

X	ta oli kärsitu ja ei tahtnud oodata.
	naaber oli ihnuskoi.
X	külameestel oli endal palju tööd.

II OSA

Tambet kogus hoolega raha, et uut traktorit osta. Selleks käis ta vahepeal ka naabrimehi aitamas ja sai selle eest tasu. Aga üks naabrimees oli igavaene ihnuskoi ning tegi kõik selleks, et ei peaks kellelegi raha andma. Kui Tambet oli aidanud tal lauda katuse peale panna, mis võttis aega kaks nädalat, ütles naabrimees, et tal ei ole raha maksta.

„Kuidas pole raha maksta?“ imestas Tambet. „Ma olen sinu juures sada tundi tööd teinud, aga pole veel viit eurotki saanud.“

„Olgu, saad oma viis eurot,“ ütles naabrimees. Ta andis Tambetile viis eurot, põgenes siis tuppa ja ust enam lahti ei teinud. Tambet muutus väga kurvaks, sest viie euro eest ei saa ju kümmet pätsi leibagi osta.

Samal päeval oli Tambeti kodu lähedal laat, kus müüdi väga paljusid asju. Ta läks laadale vaatama, äkki pakub keegi traktorit just selle raha eest, mis tal kodus olemas oli. Aga ei, traktorid maksid ikka palju rohkem.

LAADALE!

John Deere
ROHELINE
135 000 €

Valtra
PUNANE
150 000 €

Belarus
ROHELINE
1 000 €

Dreamstime
KOLLANE
145 000 €

Antique
SININE
4 500 €

REGISTREERIMISNUMBRID				
John Deer	Dreamstime	Antique	Belarus	Valtra
AX 001	AY 002	AW 003	AC 004	AA 005

2. Lahenda ülesanded.

4 p

Kui naabrimees oleks andnud Tambetile 1000 korda rohkem raha, siis missuguse traktori saaks ta endale osta?

ANTIQUE või BELARUS

Arvuta, mitu eurot peaks Tambet naabrimehelt saadud rahale juurde koguma, et ta saaks osta reklaamil kujutatud Valtra traktori? Kui Tambetil oleks tuhat korda rohkem raha, siis mitu eurot jääks tal vajalikust ostusummast puudu või üle?

Tambet peaks juurde koguma 149 995 eurot.

145 000 eurot jääb puudu.

III OSA

Siis nägi Tambet, et müüakse laadaloteriid, hind – viis eurot. Et tal oli taskus täpselt viis eurot, mis ta oli naabrimehe käest saanud, ostis ta selle eest loteriipileti. Piletid olid rullikeeratult suures kotis. Tambet valis ühe rulli ja keris selle lahti. Seal oli ainult üks number – viis.

„Siin on lihtsalt number viis,“ ütles ta müüjale. Müüja võttis lahti paksu kaustiku, kus olid kirjas võidunumbrid.

„Aga see on väga hea number,“ teatas müüja Tambetile rõõmsalt. „Number viie taha on kirjutatud – traktor. See on tänase loterii kõige suurem võit.“

Õnnelik Tambet sõitiski traktoriga koju. Tal vedas. See oli reklaamlehe kõige kallim traktor. Nüüd sai ta oma tööd hulga kiiremini tehtud.

3. Moodusta sõnagruppidest tekstiga seotud liitsõnu ning kirjuta iga noole järele joontele.

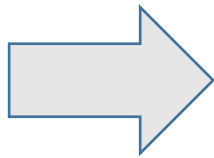
11 p	
-------------	--

1) mees

küla

talu

naabri

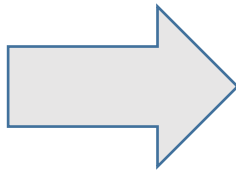

külamees, naabrimees, talumees
naabritalu (naabertalu)

2) laada

loterii

pilet

laadaloterii, loteriipilet

3) maja

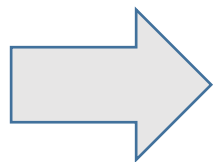
politsei

jaoskond

vangi

mees

auto

vangimaja, politseimaja, politseijaoskond,
politseimees, politseiauto

IV OSA

Aga pahane naabrimees kuulis, et Tambet on tema käest saadud viie euroga loteriipileti ostnud ja traktori võitnud ja läks väga kadedaks, sest temal polnud traktorit, kuigi tal oli raha nii palju, et traktor osta.

Ühel hommikul oli traktor kadunud. Tambet kuulis metsas mürinat ja hiilis vaatama. Ja nägi, et naabrimees on tema traktori varastanud ja proovib nüüd sellega tema metsast tema puid varastada. Tambet läks koju ja helistas politseisse.

4. Koosta politseiniku küsimuste põhjal kahekõne Tambeti ja politseiniku vahel. Kasuta täislauseid.

19 p	
------	--

Tambet valis numbri **112** ning ta ühendati politseijaoskonnaga.

Tambet: **Tere! Kas politsei kuuleb?**

Politseinik: Tere! Rääkige, mis juhtus.

Tambet: **Minu traktor varastati ära.**

Politseinik: Mis värvi see traktor on?

Tambet: **Traktor on punane.**

Politseinik: Mis marki see traktor on?

Tambet: **Traktori mark on Valtra.**

Politseinik: Millal märkasid, et traktor on kadunud?

Tambet: **Traktori kadumist märkasin hommikul.**

Politseinik: Kust kohast traktor varastati?

Tambet: **Traktor varastati taluõuelt.**

Politseinik: Milline on traktori registreerimisnumber?

Tambet: **Traktori registreerimisnumber on AA 005.**

Politseinik: Kes nägi pealt traktori varastamist?

Tambet: **Mitte keegi ei näinud traktori varastamist pealt.**

Politseinik: Oskate te arvata, kes seda teha võis?

Tambet: **Ma arvan, et traktori varastas naabrimees.**

Politseinik: Aitäh. Teeme kõik, mis meie võimuses. Helistame teile tagasi.

V OSA

Aga mees, kes politseimajas telefoni vastu võttis, oli paha naabrimehe sõber ja helistas kohe naabrimehele, et politseinikud tulevad teda kinni võtma.

Kui politseimehed metsa jõudsid, polnud seal enam kedagi. Nad võtsid jälje üles ja lubasid välja uurida, kes on metsas puid varastamas käinud. Õhtul helistati Tambetile politseist ja öeldi, et Tambet ise on traktoriga metsas käinud, sest seal on ainult tema traktori jäljed.

Järgmisel päeval ragistas paha naabrimees jälle Tambeti traktoriga Tambeti metsas. Tambet helistas jälle politseisse ja ütles, et politseinikud kiiremini kohale tuleks, muidu põgeneb naabrimees jälle minema. Politseinikud tulidki viis minutit kiiremini kui eelmisel päeval, aga naabrimehe sõber oli jõudnud jälle naabrimehele helistada ja kui politseiauto metsa jõudis, olid seal ainult jäljed maas. Nad vaatasid, kuhu traktori jäljed viivad, aga ei viinud üldse naabrimehe poole, vaid hoopis asfalteele, ja seal polnud enam jälgi näha.

Politseinikud võtsid taas jälje politseijaoskonda kaasa. Nad uurisid seda ja õhtul helistasid Tambetile ja ütlesid, et seal metsas oli ikka Tambeti traktori jälg. Ja kui ta veel korra enda peale kaebab, peavad nad Tambeti vangi viima.

5. Pane kirja tegevused, mida tegi politsei varguste uurimisel.

9 p

1. jõudsid (sõitsid) metsa

2. võtsid jälje

3. lubasid uurida

4. helistasid Tambetile

5. vaatasid jälgi

6. võtsid jälje

7. uurisid jälge

8. helistasid Tambetile

9. ähvardasid Tambetit

VI OSA

Kolmandal päeval ragistas naabrimees jälle Tambeti traktoriga Tambeti metsas. Tambet istus kännule ja hakkas nutma, sest politseisse ta enam helistada ei julgenud. Tema juurde tuli põder ja küsis, miks ta nutab. Tambet rääkis põdrale, kuidas paha naabrimees alati enne jalga laseb, kui politseinikud teda kinni võtma tulevad.

„Sa oled mind talvel hästi toitnud, mulle metsa heinu toonud. Ma proovin sind aidata,“ ütles põder. Ta ootas ära, millal naabrimees tuleb traktori pealt maha, et uusi puid langetada.

Hüppas siis metsast välja ja surus naabrimehe oma võimsate sarvedega vastu puud, nii et too jäi sarvede ja puu vahele.

6. Leia teatmeteosest *ENEKE* info põdrast ning lahenda ristsõna.

8 p

1						
S	2					
U	H	3	4	5	6	7
V	A	S	I	K	A	S
E	B	A	S	A	P	Õ
L	E	R	A	R	R	R
		V	S	V	I	A
		E	L	A	L	L
		D	O	S	L	I
			O	T		N
			M	U		E

1. Siis sööb põder rohttaimi ja oksti.
2. Põdra lõua all olev karvatutt.
3. Suurema osa aastast on pullidel ...
4. Põdrapull on ...
5. Põdra nahka katab tihe ...
6. Kuu, millal hakkavad kasvama uued sarved.
7. Põder on meie metsade suurim ...

Lahendsõnaks põdralaps ehk **VASIKAS**

VII OSA

Nüüd helistas Tambet politseisse ja palus veel kiiremini kohale tulla. Mobiiltelefon naabrimehe taskus hakkas varsti plärisema – kindlasti helistas talle sõber politseijaoskonnast. Aga põder ei lasknud tal telefoni vastu võtta.

Politseinikud jõudsid kohale veel kiiremini kui eelmisel korral. Nüüd viisid nad paha naabrimehe vangimajja ja Tambet sai oma traktori tagasi.

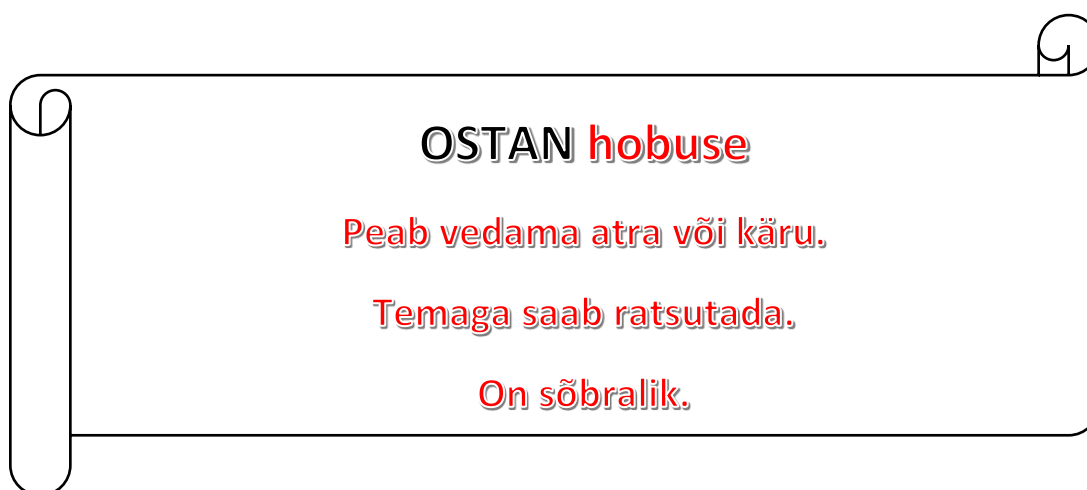
„Aitäh, põder, sa oled hea sõber,“ ütles Tambet. „Mul on kodus laut, kus kedagi ei ela. Tule sinna elama!“

„Ei,“ raputas põder oma uhke sarvekrooniga pead. „Põdrad on metsloomad ja nemad ei oska laudas elada. Nad tahavad palju ringi joosta ja põõsa all magada. Aga võta endale hobune.“

Tambetil tuli meelde, et ta oli ju traktori jaoks palju raha kogunud, aga nüüd on tal traktor olemas ja raha alles. Ta ostiski hobuse, kellega lapsed ja vahepeal ka Tambet ja tema naine Roosi ratsutamas käisid. Põllutöid tegi ikka traktor, aga kui see mõnikord rikki läks või polnud parasjagu kuskilt kütust võtta, siis sai ka tubli hobune adra või käru vedamisega hakkama.

7. Koosta Tambetile teksti põhjal hobuse ostmise teade.

8 p	
-----	--

VIII OSA

Sõber põder käis vahepeal Tambetil külas ja sai ka tema hobusega suureks sõbraks. Põder ja hobune mängisid metsas peitust ja heinamaa peal tagaajamist.

Paha naabrimees lasti vangimajast koju, sest ta lubas heaks hakata. Ja tõepoolest, enam ta ei proovinud kellegi asju varastada ja maksis korralikult palka, kui Tambet talle traktoriga tööd tegema tuli. Naabrimees ei saanud aru, miks ta varem nii paha oli olnud, sest hea olla on ikka palju-palju parem.

8. Kirjuta iga küsimuse juurde loo põhjal sobiv info.

6 p

